Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍ ADVOKÁTKY
LAILY MEDINA
přednesené dne 9. listopadu 2023 [1]

Spojené věci C-790/21 P a C-791/21 P

Covestro Deutschland AG
proti
Evropské komisi (C-790/21 P)
a
Spolková republika Německo
proti
Covestro Deutschland AG,

Evropské komisi (C-791/21 P)

„Kasační opravný prostředek – Státní podpory – Německo – Režim podpor ve prospěch některých velkých spotřebitelů elektřiny – Osvobození od síťových poplatků v období 2012–2013 – Rozhodnutí, kterým se prohlašuje režim podpor za neslučitelný s vnitřním trhem a protiprávní a nařizuje navrácení vyplacených podpor – Žaloba na neplatnost – Lhůta k podání žaloby – Přípustnost – Pojem podpory – Státní prostředky – Parafiskální daň nebo jiné povinné odvody – Státní kontrola nad finančními prostředky“

1. Toto stanovisko je předneseno ve spojených věcech C-790/21 P a C-791/21 P. Je nutno je vykládat spolu se třemi dalšími mými stanovisky v souběžných řízeních o kasačním opravném prostředku [2], která jsou rovněž přednesena dnešního dne a všechna se týkají téhož režimu státních podpor. Kasačním opravným prostředkem podaným ve věci C-790/21 P se Covestro Deutschland AG (dále jen „Covestro“), společnost provozující výrobu materiálů, domáhá zrušení rozsudku ze dne 6. října 2021, Covestro Deutschland v. Komise (T-745/18, EU:T:2021:644, dále jen „napadený rozsudek“). Tímto rozsudkem byla zamítnuta její žaloba znějící na zrušení rozhodnutí Komise ze dne 28. května 2018 o režimu podpory zavedené Německem pro spotřebitele v pásmu základního zatížení podle § 19 StromNEV [3] v letech 2012 a 2013 (dále jen „sporné rozhodnutí“). Kasačním opravným prostředkem ve věci C-791/21 P se Spolková republika Německo (pro zjednodušení

[1] – Původní jazyk: angličtina.

[2] – Jedná se o tyto tři soubory spojených věcí: i) C-792/21 P a C-793/21 P, ii) C-795/21 P a C-796/21 P a iii) C-794/21 P a C-800/21 P. Až 37 spotřebitelů elektřiny, jako jsou spotřebitelé dotčení v projednávaném kasačním opravném prostředku, totiž podalo k Tribunálu podobné žaloby domáhající se zrušení sporného rozhodnutí. Věci, v nichž byly vydány čtyři rozsudky Tribunálu napadené kasačními opravnými prostředky v souběžných věcech, byly Tribunálem označeny jako „pilotní věci“.

[3] – Rozhodnutí (EU) 2019/56 ze dne 28. května 2018 o režimu podpory SA.34045 (2013/c) (ex 2012/NN) (oznámeno pod číslem C(2018) 3166) (Úř. věst. 2019, L 14, s. 1). „StromNEV“ v názvu tohoto rozhodnutí odkazuje na Stromnetzentgeltverordnung (spolkové nařízení o síťových poplatcích za elektřinu).

bude Spolková republika Německo dále označována jako „Německo“) domáhá zrušení napadeného rozsudku. V obou výše uvedených věcech podala Komise vedlejší kasační opravný prostředek, kterým se rovněž domáhá zrušení napadeného rozsudku.

I. Skutečnosti předcházející sporu

2. Skutečnosti předcházející sporu jsou vylíčeny v bodech 1 až 22 napadeného rozsudku. Pro účely tohoto stanoviska je lze shrnout následovně.

A. K systému síťových poplatků před zavedením sporných opatření

3. Ustanovení § 21 Energiewirtschaftsgesetz (zákon o energetice), ve znění Gesetz zur Neuregelung energiewirtschaftlicher Vorschriften (zákon o přezkumu předpisů upravujících trh s energií) ze dne 26. července 2011 [4], avšak před změnami provedenými Gesetz zur Weiterentwicklung des Strommarktes (zákon o dalším vývoji trhu s elektřinou) ze dne 26. července 2016 [5], mimo jiné stanoví, že síťové poplatky musí být přiměřené, nediskriminační, transparentní a musí být založeny na nákladech na účinné provozování systému zásobování energiemi.

4. Ustanovení § 17 Stromnetzentgeltverordnung (spolkové nařízení o síťových poplatcích za elektřinu) ze dne 25. července 2005 [6] stanoví způsob výpočtu, který mají provozovatelé soustavy použít pro účely stanovení obecných poplatků, přičemž tento výpočet vychází mimo jiné z celkových ročních nákladů sítí.

5. Ustanovení § 19 StromNEV 2005 rovněž stanoví individuální poplatky pro kategorie uživatelů, jejichž profily spotřeby a zatížení jsou velmi odlišné od profilů jiných uživatelů (tzv. „atypičtí uživatelé“), které v souladu se zásadou zpoplatnění zohledňujícího náklady přihlížejí k tomu, jak tito uživatelé přispívají ke snižování síťových nákladů nebo předcházení jejich zvyšování.

6. V tomto ohledu zavádí § 19 odst. 2 StromNEV 2005 individuální poplatky pro následující dvě kategorie atypických uživatelů: i) uživatele, jejichž roční špičkové zatížení se může významně odchylovat od současného ročního špičkového zatížení všech ostatních uživatelů sítě připojených k téže síti, tj. uživatelů, kteří systematicky spotřebovávají elektřinu mimo špičku (dále jen „spotřebitelé mimo špičku“); a ii) uživatele s roční spotřebou elektřiny, která dosahuje nejméně 7 000 hodin používání a přesahuje 10 gigawatthodin (dále jen „spotřebitelé základního zatížení“).

7. Až do vstupu nařízení StromNEV ve znění EnWG 2011 (dále jen „nařízení StromNEV 2011“) v platnost se na spotřebitele mimo špičku a spotřebitele základního zatížení vztahovaly individuální poplatky vypočítané podle „metodiky fyzické cesty“ vypracované Bundesnetzagentur (Spolková agentura pro sítě, Německo, dále jen „BNetzA“). Tato metoda zohledňovala síťové náklady způsobené těmito spotřebiteli s minimálním poplatkem rovnajícím se 20 % zveřejněných obecných poplatků (dále jen „minimální poplatek“). Tento minimální poplatek zaručoval příspěvek za správu sítě, ke které byli tito spotřebitelé připojeni, v případě, že individuální poplatky stanovené podle metodiky fyzické cesty byly nižší nebo blízké nule.

[4] – BGBl. 2011 I, s. 1554.

[5] – BGBl. 2016 I, s. 1786 (dále jen „EnWG 2011“).

[6] – BGBl. 2005 I, s. 2225 (dále jen „StromNEV 2005“).

B. Sporná opatření (osvobození a příplatek)

8. V souladu s § 19 odst. 2 druhou a třetí větou nařízení StromNEV 2011, které nabylo účinnosti dne 4. srpna 2011, byly od 1. ledna 2011 (datum retroaktivního použití tohoto ustanovení) individuální poplatky spotřebitelů základního zatížení zrušeny a nahrazeny úplným osvobozením od síťových poplatků (dále jen „sporné osvobození“). Toto sporné osvobození mělo být přiznáno teprve poté, co příslušný regulační orgán (buď BNetzA, nebo regulační úřad dotyčné spolkové země) ověřil splnění právem stanovených podmínek. Uvedené osvobození zatěžovalo provozovatele přenosové nebo distribuční soustavy podle úrovně sítě, ke které byli příjemci připojeni. Individuální síťové poplatky pro spotřebitele mimo špičku zůstaly zachovány, stejně jako jejich povinnost platit alespoň 20 % zveřejněných síťových poplatků.

9. V souladu s § 19 odst. 2 šestou a sedmou větou nařízení StromNEV 2011 byli provozovatelé přenosové soustavy povinni nahradit navazujícím provozovatelům sítí pro distribuci elektřiny (provozovatelům distribuční soustavy) ztrátu příjmu vyplývající ze sporného osvobození a museli si mezi sebou vyrovnat náklady způsobené osvobozením prostřednictvím finančního vyrovnání v souladu s § 9 Kraft-Wärme-Kopplungsgesetz (zákon o kombinované výrobě tepla a elektřiny) ze dne 19. března 2002[7], takže každý nesl stejnou finanční zátěž stanovenou podle množství elektřiny, kterou dodával konečným spotřebitelům připojeným k síti.

10. Od roku 2012 zavedlo rozhodnutí BNetzA ze dne 14. prosince 2011 (BK8–11–024, dále jen „rozhodnutí BNetzA z roku 2011“) mechanismus financování. Podle tohoto mechanismu provozovatelé distribuční soustavy vybírali od konečných spotřebitelů příplatek (dále jen „sporný příplatek“), jehož výše se převádí provozovatelům přenosové soustavy za účelem kompenzace ztráty příjmů způsobené sporným osvobozením.

11. Výše příplatku byla stanovena každý rok předem provozovateli přenosové soustavy na základě metody stanovené BNetzA. Částka týkající se roku 2012, prvního roku používání systému, byla stanovena přímo BNetzA.

12. Tato ustanovení se nepoužijí, pokud jde o náklady na osvobození za rok 2011, a tudíž každý provozovatel přenosové a distribuční soustavy musel nést ztráty spojené s osvobozením v tomto roce.

C. K systému síťových poplatků po přijetí sporných opatření

13. V průběhu správního řízení před Komisí, které vedlo k přijetí sporného rozhodnutí, bylo sporné osvobození nejprve prohlášeno za neplatné soudními rozhodnutími Oberlandesgericht Düsseldorf (Vrchní zemský soud v Düsseldorfu, Německo) ze dne 8. května 2013 a Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo) ze dne 6. října 2015. Následně bylo toto osvobození zrušeno ode dne 1. ledna 2014 nařízením StromNEV, ve znění Verordnung zur Änderung von Verordnungen auf dem Gebiet des Energiewirtschaftsrechts (nařízení, kterým se mění několik nařízení v oblasti energetiky) ze dne 14. srpna 2013[8]. Posledně uvedené nařízení do budoucna znovu zavedlo individuální poplatky vypočtené podle metody fyzické cesty s tím, že – namísto minimálního poplatku – uplatnilo paušální poplatky ve výši 10, 15 a 20 % obecných poplatků, v závislosti na spotřebě elektřiny (7 000, 7 500 a 8 000 hodin využívání sítě ročně) (dále jen „paušální poplatky“).

[7] – BGBl. 2002 I, s. 1092.

[8] – BGBl. 2013 I, s. 3250 (dále jen „StromNEV 2013“).

14. Nařízení StromNEV 2013 zavedlo přechodný režim, platný od 22. srpna 2013 a se zpětnou účinností použitelný na spotřebitele základního zatížení, kteří dosud neobdrželi sporné osvobození v letech 2012 a 2013 (dále jen „přechodný režim“). Namísto individuálních poplatků vypočtených podle metody fyzické cesty a minimálního poplatku tento režim stanovil výlučně používání paušálních poplatků.

II. Právní analýza

15. Ve svých dvou totožných vedlejších kasačních opravných prostředcích podaných ve věcech C-790/21 P a C-791/21 P se Komise dovolává tří důvodů. První dva důvody jsou v podstatě totožné se dvěma důvody vznesenými v rámci vedlejších kasačních opravných prostředků ve věcech C-792/21 P až C-796/21 P a C-800/21 P. Ve věci C-790/21 P se Covestro dovolává čtyř důvodů kasačního opravného prostředku. Ve věci C-791/21 P předkládá Německo jediný důvod kasačního opravného prostředku. Nicméně na žádost Soudního dvora se bude toto stanovisko zabývat pouze prvním důvodem vedlejších kasačních opravných prostředků Komise (přípustnost žaloby na neplatnost) a třetím důvodem kasačního opravného prostředku společnosti Covestro, který souzní s jediným důvodem kasačního opravného prostředku Německa (v rozsahu, v němž se tyto důvody týkají podmínky existence zásahu ze „státních prostředků“).

A. První důvod vedlejších kasačních opravných prostředků Komise: přípustnost žaloby na neplatnost

1. Hlavní argumenty účastnic řízení

16. Komise tvrdí, že se Tribunál v bodech 37 až 44 napadeného rozsudku dopustil nesprávného právního posouzení, když použil extenzivní výklad pojmu „vyhlášení“ ve smyslu čl. 263 šestého pododstavce SFEU. Zaprvé je podle Komise výklad Tribunálu v rozporu s judikaturou Soudního dvora, v níž Soudní dvůr vytvořil paralelu mezi čl. 263 šestým pododstavcem SFEU a článkem 297 SFEU. Podle Komise z této judikatury vyplývá, že vyhlášení představuje počátek lhůty pro podání žaloby pouze tehdy, pokud je podmínkou vstupu dotčeného aktu v platnost a pokud je stanoveno samotnou Smlouvou. Zadruhé, pokud jde konkrétně o zveřejnění rozhodnutí Komise, kterým se ukončuje formální vyšetřovací řízení, v Úředním věstníku Evropské unie (dále jen „Úřední věstník“), toto zveřejnění nepředstavuje „vyhlášení“ ve smyslu čl. 297 odst. 2 druhého pododstavce SFEU. Nepředstavuje tedy počátek běhu lhůty pro podání žaloby. Zatřetí Komise předkládá řadu argumentů, které podle ní podporují její výklad čl. 263 šestého pododstavce SFEU, jako je systematika tohoto ustanovení, zásada rovnosti zbraní nebo kogentní povaha lhůt pro podání žaloby.

17. Německo a Covestro v podstatě tvrdí, že výklad pojmu „vyhlášení“ ve smyslu čl. 263 šestého pododstavce SFEU provedený Tribunálem není stižen žádným nesprávným právním posouzením.

2. Posouzení

18. Je pravda, že v praxi, stejně jako tomu bylo v projednávané věci, jsou příjemci státních podpor často informováni o obsahu rozhodnutí Komise, kterým se prohlašuje režim podpor za neslučitelný s vnitřním trhem a protiprávní a nařizuje navrácení vyplacených podpor, před

zveřejněním tohoto rozhodnutí v Úředním věstníku. Příjemci nesou právní důsledky tohoto rozhodnutí v rámci řízení o navrácení podpory, k němuž musí dojít bezprostředně po přijetí uvedeného rozhodnutí a jeho oznámení dotčenému členskému státu.

19. Komise tvrdí, že za těchto podmínek a na rozdíl od závěru, který Tribunál učinil v napadeném rozsudku, musí být pro účely výpočtu lhůty pro podání žaloby na neplatnost přihlédnuto k datu, kdy se příjemce státní podpory o sporném rozhodnutí dozvěděl, nikoli datu jeho zveřejnění v Úředním věstníku. Komise má tedy za to, že Tribunál měl prohlásit žalobu společnosti Covestro za nepřípustnou, neboť byla podána opožděně.

20. Podle mého názoru je nutno výklad Komise odmítnout, neboť nemá oporu ani ve znění čl. 263 šestého pododstavce SFEU, ani v judikatuře Soudního dvora, ani v účelu tohoto ustanovení.

21. Podle čl. 263 šestého pododstavce SFEU „[ž]aloby uvedené v tomto článku musí být podány ve lhůtě dvou měsíců, a to podle okolností ode dne vyhlášení příslušného aktu, ode dne jeho oznámení navrhovateli nebo ode dne, kdy se o něm navrhovatel dozvěděl“.

22. Jak zdůraznilo Německo a jak vyplývá z judikatury Soudního dvora, ze samotného znění tohoto ustanovení lze dovodit, že kritérium týkající se data, kdy se navrhovatel o aktu dozvěděl, jako počátku běhu lhůty pro podání žaloby má ve vztahu ke kritériím týkajícím se data vyhlášení aktu a data jeho oznámení *podpůrnou* povahu.

23. Pokud jde o oznámení, je třeba mít na paměti, že řízení o kontrole státních podpor je striktně dvoustranným řízením mezi Komisí a dotčeným členským státem. Příjemci podpory mají pouze postavení „zúčastněných stran“ ve smyslu čl. 1 písm. h) nařízení (EU) 2015/1589[9]. Z toho vyplývá, že tento členský stát je jediným adresátem negativního rozhodnutí Komise a nabytí účinnosti tohoto rozhodnutí vyplývá z tohoto dvoustranného řízení, tj. z oznámení tohoto rozhodnutí Komisí dotčenému členskému státu. Vzhledem k tomu, že takové rozhodnutí nabylo účinnosti již v okamžiku oznámení, nemělo by být určení počátku běhu lhůty pro podání žaloby pro strany, kterým nebylo oznámeno, vázáno na podmínky nabytí účinnosti aktu a mělo by spíše vyplývat z výkladu znění a účelu čl. 263 šestého pododstavce SFEU.

24. Podle znění čl. 263 šestého pododstavce SFEU se hlavním faktorem při určování počátku běhu lhůty pro podání žaloby ve vztahu k osobám, kterým nebyl daný akt oznámen, stává vyhlášení aktu v Úředním věstníku. Z toho vyplývá, že okamžik, kdy se o rozhodnutí příjemce podpory dozvěděl, by byl relevantní pouze v situaci, kdy nedošlo k vyhlášení (přestože bylo povinné), neboť toto kritérium má ve vztahu k ostatním kritériím podpůrnou povahu.

25. Podle mého názoru se Komise nemůže dovolávat rozsudku Portugalsko v. Komise[10]. Tento rozsudek se týkal jiné situace, než je situace v projednávané věci. Ve věci Portugalsko v. Komise bylo totiž sporné rozhodnutí určeno konkrétně Portugalské republice, zatímco Covestro je jakožto příjemce podpory pouze zúčastněnou stranou; není adresátkou sporného rozhodnutí.

26. Kromě toho vychází Komise z nesprávného výkladu tohoto rozsudku, pokud jde o údajnou paralelu mezi čl. 263 šestým pododstavcem SFEU a čl. 297 druhým a třetím pododstavcem SFEU. V uvedeném rozsudku Soudní dvůr nevyložil pojem *„Bekanntgabe“* („oznámení“/„zveřejnění“ v češtině) tak, že znamená „skutečnou znalost“. Soudní dvůr se vyjádřil pouze ke vztahu mezi

[9] – Nařízení Rady ze dne 13. července 2015, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 108 [SFEU] (Úř. věst. 2015, L 248, s. 9).

[10] – Rozsudek ze dne 17. května 2017 (C-339/16 P, EU:C:2017:384).

uvedenými dvěma alternativami zakotvenými v čl. 263 šestém pododstavci SFEU, aby dospěl k závěru, že rozhodnutí určené navrhovateli nabývá účinnosti oznámením a zároveň představuje počátek běhu lhůty pro podání žaloby.

27. Komise se zabývá „oznámením“, přičemž tvrdí, že dotčeným podnikům se v projednávané věci dostalo oznámení ze strany německých orgánů. Když však tyto orgány – které nejsou orgánem, jenž daný akt přijal – zašlou kopii sporného rozhodnutí příjemcům podpory, nelze to kvalifikovat jako formální oznámení rozhodnutí Komise ve smyslu článku 297 SFEU. Takové sdělení rozhodnutí příjemcům tak nemá stejné účinky jako oznámení ve smyslu tohoto článku. V každém případě „oznámení“ („*Zustellung*“ v němčině) rozhodnutí Komise není v projednávané věci aktuálním tématem.

28. Ani ostatní precedenční rozhodnutí uváděná Komisí neposkytují hypotéze obhajované Komisí žádnou oporu. Usnesení ve věci Fryč v. Komise tak není relevantní z toho důvodu, že se týkalo žaloby na neplatnost nařízení vyhlášených v Úředním věstníku. Obdobně usnesení ve věci Iordăchescu v. Parlament a další[11] se týkalo směrnice, která byla rovněž vyhlášena v Úředním věstníku.

29. Konečně, smyslem lhůt pro podání žaloby je vytvořit objektivní kritéria k zajištění právní jistoty. Z toho vyplývá, že taková lhůta musí být jasná a kýmkoli snadno určitelná a jejím cílem je zabránit jakékoli diskriminaci nebo jakémukoli svévolnému zacházení při výkonu spravedlnosti[12].

30. Jak tedy uvádí Německo, čl. 263 šestý pododstavec SFEU stanoví vyhlášení aktu jako hlavní událost pro určení lhůty pro podání žaloby právě za účelem zachování právní jistoty. Toto datum je totiž vždy možno určit s jistotou, na rozdíl od data, kdy se o daném aktu dozvěděl příjemce, které je obtížněji prokazatelné. Alternativa navržená Komisí by byla v rozporu s tímto výpočtem zachovávajícím právní jistotu. Dle této alternativy by každá lhůta musela být určována individuálně a Tribunál by byl nucen vynakládat značné úsilí na provádění důkladného šetření ohledně skutečného data, kdy se o dotčeném aktu navrhovatel, možná i jen náhodou, dozvěděl.

31. Dále výklad zastávaný Komisí by měl za následek omezení účinné soudní ochrany příjemce podpory, jelikož by tento příjemce mohl od dotčeného členského státu například obdržet neúplné nebo upravené znění rozhodnutí Komise. Takové oznámení není upraveno unijním právem a mohlo by se stát, že členský stát příjemce podpory nebo některé z nich svévolně nebo z nedbalosti opomine, což by vyvolalo zjevné problémy ve vztahu k zásadě rovného přístupu ke spravedlnosti.

32. Argumentace Komise, podle které Covestro – která obdržela sporné rozhodnutí v rámci vnitrostátního řízení o navrácení podpory – podala svou žalobu na neplatnost v projednávané věci *před* zveřejněním sporného rozhodnutí v Úředním věstníku, na mém závěru nic nemění.

33. Soudní dvůr totiž ve své dřívější judikatuře připomněl, že „ustanovení čl. 33 třetího pododstavce Smlouvy o ESUO, které upřesňuje formality – oznámení nebo zveřejnění –[,] od kterých začíná plynout lhůta pro podání žaloby na neplatnost, nejsou překážkou toho, aby žalobce podal žalobu k Soudnímu dvoru poté, co bylo přijato sporné rozhodnutí, aniž by čekal na jeho oznámení nebo zveřejnění, takže vůči jedné z žalob, na jejímž základě byl vydán uvedený rozsudek, nelze vznést námitku nepřípustnosti z důvodu jejího doručení do kanceláře Soudního dvora před zveřejněním tohoto rozhodnutí“. Soudní dvůr tak v citovaném rozsudku rozhodl, že

[11] – Usnesení ze dne 5. září 2019 (C-230/19 P, EU:C:2019:685) a ze dne 31. ledna 2019 (C-426/18 P, EU:C:2019:89).

[12] – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. listopadu 2018, Evropaïki Dynamiki v. Komise (C-469/11 P, EU:C:2012:705, bod 50).

„[v] ustanovení čl. 263 šestého pododstavce SFEU, který odpovídá čl. 33 odst. 3 Smlouvy o ESUO, […] nic nebrání tomu, aby byla tato judikatura použitelná na projednávaný případ“ [13], a v podstatě rozhodl, že skutečnost, že žaloba na neplatnost byla podána před zveřejněním dotčeného rozhodnutí, nepředstavuje důvod pro prohlášení žaloby za nepřípustnou.

34. Z výše uvedeného posouzení vyplývá, že předčasné podání žaloby na neplatnost (tedy před skutečným zveřejněním dotčeného aktu) nemá žádný vliv na počátek běhu lhůty pro podání žaloby ani na výpočet lhůty pro podání žaloby, jak je definována v čl. 263 šestém pododstavci SFEU.

35. Konečně, na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, je stanovisko generálního advokáta M. Campos Sánchez-Bordony ve věci Georgsmarienhütte a další (C-135/16 P, EU:C:2018:120) pro účely projednávaných věcí irelevantní, jelikož v uvedené věci rozhodoval Soudní dvůr o přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce a nevyjadřoval se k počátku běhu lhůty pro podání žaloby na neplatnost rozhodnutí Komise k Tribunálu.

36. Podle mého názoru z toho vyplývá, že Tribunál správně rozhodl tak, že námitka nepřípustnosti vznesená Komisí v prvním stupni musí být zamítnuta, a vedlejší kasační opravné prostředky Komise musí být zamítnuty jako neopodstatněné.

B. Třetí důvod kasačního opravného prostředku společnosti Covestro a jediný důvod vznesený Německem: porušení čl. 107 odst. 1 SFEU týkající se státních prostředků

37. Třetí důvod kasačního opravného prostředku společnosti Covestro (věc C-790/21 P) týkající se pojmu „státní prostředky“ spočívá na třech tvrzeních: i) Covestro tvrdí, že existence daně a státní kontrola nejsou alternativními kritérii; ii) zpochybňuje kvalifikaci sporného příplatku jako daně; a iii) tvrdí, že prostředky získané ze sporného příplatku nepodléhaly žádné státní kontrole. Jediný důvod kasačního opravného prostředku Německa (věc C-791/21 P) se dělí na tři části. *První část*, podle níž „existence daně a státní kontrola jsou dvě alternativní kritéria“, spočívá na následujících tvrzeních: a) napadený rozsudek je vnitřně rozporný; b) z judikatury Soudního dvora nevyplývá, že na základě pouhé skutečnosti, že příplatek může být kvalifikován jako daň, lze dospět k závěru, že dané opatření zahrnuje státní prostředky; c) výklad Tribunálu je v rozporu se systematikou Smluv; d) tento výklad má důsledky, se kterými „Smlouvy nepočítají“; a e) i v případě existence daně je nezbytné posoudit existenci státní kontroly. *Druhá část*, podle níž „příplatek uložený agenturou BNetzA není daní ve smyslu [judikatury Soudního dvora]“, spočívá na následujících tvrzeních: a) nejedná se o „daň“, pokud daňovým dlužníkem není konečný spotřebitel; a b) Tribunál měl posoudit nejen povinnost výběru daně, ale i povinnost tuto daň platit. Ve *třetí části* Německo tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když konstatoval, že výlučné určení vybraných síťových poplatků nevylučuje možnost státu s těmito prostředky disponovat.

38. Komise má za to, že třetí důvod kasačního opravného prostředku společnosti Covestro a jediný důvod kasačního opravného prostředku Německa musí být zamítnuty jako neopodstatněné.

39. Vzhledem k tomu, že se jednotlivá tvrzení týkající se státních prostředků, která uvedly Covestro v rámci svého třetího důvodu kasačního opravného prostředku (věc C-790/21 P) a Německo v rámci svého jediného důvodu kasačního opravného prostředku (věc C-791/21 P),

[13] – Rozsudek ze dne 26. září 2013, PPG a SNF v. ECHA (C-626/11 P, EU:C:2013:595, body 35 a 36).

významně překrývají, je namístě zabývat se jimi společně, a to v pořadí odpovídajícímu napadenému rozsudku a v souladu s jeho strukturou. Nejprve je tak nutné zabývat se alternativní povahou dotčených kritérií, dále pak kvalifikací sporného příplatku jako „daně“ a nakonec existencí státní kontroly nad prostředky získanými ze sporného příplatku.

1. První soubor argumentů předkládaných společností Covestro a Německem (dva prvky, které tvoří alternativu)

a) Hlavní argumentace účastnic řízení

40. Covestro a Německo v podstatě tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když měl za to, že existence daně a státní kontrola nad finančními prostředky získanými z této daně (nebo nad správci těchto prostředků) představují „dva prvky, které tvoří alternativu“. Pouhá existence takové daně nepostačuje k závěru, že projednávaná věc zahrnuje „státní prostředky“.

b) Posouzení

41. Tribunál analyzoval judikaturu týkající se kritéria „státních prostředků“ a dospěl k závěru, že „[v] zásadě se judikatura Soudního dvora […] opírá o dva hlavní prvky pro posouzení státní povahy prostředků: zaprvé existenci povinného zatížení spotřebitelů nebo konečných zákazníků, obvykle označovaného jako ‚daň‘, a konkrétně jako ‚parafiskální poplatek‘, a zadruhé státní kontrolu nad řízením systému, zejména prostřednictvím státní kontroly nad finančními prostředky nebo správci (třetími osobami) těchto prostředků. Jedná se v podstatě o *dva prvky, které tvoří alternativu*“ (napadený rozsudek, bod 95, kurzivou zvýraznila autorka stanoviska).

42. Podle Tribunálu „je tedy třeba ověřit, zda dotčený mechanismus [financování] splňuje podmínky stanovené relevantní judikaturou, pokud jde o použití státních prostředků, […] a tedy zda sporný příplatek skutečně představuje povinné zatížení, které je tudíž srovnatelné s parafiskálním poplatkem, nebo pokud tomu tak není, zda stát má přinejmenším kontrolu nad vybranými finančními prostředky nebo nad subjekty pověřenými správou těchto prostředků“ (napadený rozsudek, bod 109).

43. Covestro a Německo tvrdí, že kritéria „daně“ a kontroly státu jsou kumulativní, přičemž se opírají o rozsudky FVE Holýšov I a další v. Komise [14], Německo v. Komise [15] a PreussenElektra [16]. Nicméně tyto a jiné (novější) rozsudky Soudního dvora hovoří spíše ve prospěch alternativní povahy těchto kritérií, v souladu s tím, jak Tribunál rozhodl v bodech 90 a 95 až 97 napadeného rozsudku [17].

[14] – Rozsudek ze dne 16. září 2021 (C-850/19 P, EU:C:2021:740, dále jen „rozsudek FVE Holýšov I“).

[15] – Rozsudek ze dne 28. března 2019 (C-405/16 P, EU:C:2019:268, dále jen „rozsudek EEG 2012“).

[16] – Rozsudek ze dne 13. března 2001 (C-379/98, EU:C:2001:160, dále jen „rozsudek PreussenElektra“).

[17] – V tomto ohledu viz rozsudek EEG 2012, bod 72; rozsudky ze dne 15. května 2019, Achema a další (C-706/17, EU:C:2019:407, body 64 až 66); ze dne 17. července 2008, Essent Netwerk Noord a další (C-206/06, EU:C:2008:413, dále jen „rozsudek Essent Netwerk Noord“, bod 66); ze dne 13. září 2017, ENEA [C-329/15, EU:C:2017:671, bod 30) (Soudní dvůr odmítá první kritérium, existenci daně, nicméně pokračuje posouzením druhého kritéria, a sice státní správy využívání prostředků (bod 31), a třetího kritéria, státní kontroly nad subjekty spravujícími dotčené prostředky (body 34 a 35)]; a rozsudek FVE Holýšov I (bod 46).

44. Domnívám se, že argumenty předložené společností Covestro a Německem nejsou opodstatněné, neboť mohou být odmítnuty na základě nejnovější judikatury Soudního dvora, která rozptyluje veškeré možné pochybnosti o tom, zda jsou tato kritéria alternativní nebo kumulativní.

45. V rozsudku DOBELES HES[18] se velký senát Soudního dvora zabýval dvěma otázkami relevantními pro projednávané kasační opravné prostředky: i) definicí pojmu „daň“ a ii) vztahem mezi kritériem daně a kritériem státní kontroly nad mechanismem financování.

46. V bodě 39 tohoto rozsudku Soudní dvůr upřesnil, že relevantní kritéria čl. 107 odst. 1 SFEU tvoří alternativu: „kritérium zmíněné v předchozím bodě [tj. existence odvodu] […] není jediným, jež umožňuje kvalifikaci jako ‚státní prostředky‘ ve smyslu tohoto ustanovení. Skutečnost, že částky zůstávají neustále pod veřejnou kontrolou, a tudíž jsou k dispozici příslušným vnitrostátním orgánům, stačí k tomu, aby byly kvalifikovány jako ‚státní prostředky‘“.

47. Z toho vyplývá, že stačí splnit jedno z těchto dvou kritérií, což potvrzuje bod 42 rozsudku DOBELES HES, ve kterém Soudní dvůr přímo odkazuje na „dvě alternativní kritéria“.

48. Tribunál se tak v napadeném rozsudku nedopustil při výkladu čl. 107 odst. 1 SFEU nesprávného právního posouzení, neboť rozhodl v souladu s předchozí judikaturou Soudního dvora, když v bodě 95 uvedl, že výše uvedená kritéria „tvoří alternativu“, přičemž tento přístup byl od té doby znovu potvrzen v rozsudku DOBELES HES. Vzhledem k výše uvedenému bylo zcela dostačující, aby Tribunál v napadeném rozsudku zjistil buď existenci daně, nebo existenci státní kontroly nad mechanismem financování, přičemž kterékoli z těchto kritérií by samo o sobě postačovalo pro účely potvrzení teze, že se věc týká státních prostředků. Z toho vyplývá, že argumentaci společnosti Covestro a Německa, podle níž jsou tato kritéria kumulativní, je podle mého názoru namístě odmítnout jako zjevně neopodstatněnou.

49. Tribunál sice výše uvedené nevyjádřil výslovně, nicméně já se domnívám, že ze znění napadeného rozsudku (zejména z bodu 109) jasně vyplývá, že se druhým kritériem zabýval pouze pro úplnost. Vzhledem k tomu, že alternativní povaha kritérií byla mezi účastnicemi řízení před Tribunálem vysoce sporná, řídil se Tribunál zásadou řádného výkonu spravedlnosti a zabýval se oběma alternativními prvky.

50. Dále na podporu svého tvrzení, že kritéria „daně“ a státní kontroly musí být kumulativní, Německo rovněž uvádí, že výklad čl. 107 odst. 1 SFEU v napadeném rozsudku (který potvrzuje judikatura Soudního dvora) je v každém případě v rozporu se systematikou Smluv a vedl by ke vzniku „důsledků, se kterými Smlouvy nepočítají“. Německo tvrdí, že pod pojem „státní prostředky“ by nutně spadaly jakákoli daň nebo dodatečné odvody uložené státem, což by bylo v rozporu s fiskální suverenitou členských států. Dodává, že smyslem zákazu protiprávních státních podpor je bránit protiprávním jednáním státu, kterými stát narušuje volnou hospodářskou soutěž, z čehož vyplývá, že se jedná pouze o taková narušení hospodářské soutěže, která jsou spojena se státním rozpočtem nebo se týkají prostředků podléhajících dispoziční pravomoci státu.

[18] – Rozsudek ze dne 12. ledna 2023, DOBELES HES (C-702/20 a C-17/21, EU:C:2023:1, dále jen „rozsudek DOBELES HES“).

51. Jak ovšem podotkla Komise, tato argumentace vychází z nesprávného výkladu Smluv [19], jakož i ze směšování judikatury týkající se článků 30 a 110 SFEU na jedné straně a judikatury týkající se článku 34 SFEU na straně druhé. Zákaz diskriminace zakotvený v prvních dvou uvedených ustanoveních lze vysvětlit skutečností, že jak cla, tak daně jsou ze své povahy fiskální (představují daně používané státem k dosažení politických cílů). Kromě toho stačí připomenout, že hlavním rozhodujícím faktorem ve vztahu ke státním prostředkům je to, že dotčené narušení hospodářské soutěže je dílem státu (a nikoli podniku). Je však potřeba zdůraznit, že na rozdíl od toho, co podle všeho tvrdí Německo, systematika Smluv nijak nenaznačuje, že za státní podporu je nutno považovat pouze podporu „financovanou ze státního rozpočtu“. Judikatura Soudního dvora totiž vždy zastávala jasné stanovisko, že pouhá skutečnost, že tok prostředků prochází výlučně soukromoprávními subjekty, nestačí k vyvrácení existence skutečné kontroly ze strany státu ve smyslu pojmu podpory [20].

52. Na rozdíl od argumentace Německa je nutno konstatovat, že systematický rozdíl v postavení článků 30 a 110 v rámci Smlouvy o FEU oproti článku 107 nemá pro účely projednávaných věcí žádný věcný dopad. Tato tři ustanovení mají naproti tomu něco společného, a sice skutečnost, že se týkají fiskální činnosti státu. Soudní dvůr totiž ve vztahu k oběma kategoriím ustanovení přijal extenzivní výklad pojmu „státní kontrola“, zejména aby zabránil obcházení pravidel obsažených v těchto ustanoveních [21].

53. Kromě toho je nesprávné tvrdit, že „jakýkoli [převod] majetku mezi soukromými [právnickými osobami] nařízený zákonem [by byl připodobňován] k použití státních prostředků“. Například minimální cena stanovená zákonem není daní. Postačí odkázat na rozsudky PreussenElektra a EEG 2012. Ve věci PreussenElektra se jednalo o zákonnou minimální cenu uplatňovanou mezi dvěma soukromoprávními subjekty. Soukromoprávní subjekt, který byl povinen tuto minimální cenu uplatňovat, nemohl přenést náklady na své zákazníky. Nejednalo se tedy o daň.

54. V rozsudku EEG 2012 Soudní dvůr upřesnil, že pouhá *možnost* dopadu na zákazníky nepostačuje k tomu, aby bylo možné mít za to, že použité prostředky jsou státními prostředky. Použití státních prostředků – ve formě daně – lze presumovat pouze tehdy, pokud má subjekt soukromého práva, kterého daná povinnost tíží, rovněž *povinnost* přenést vícenáklady na třetí osobu tím, že od ní vybere daň.

55. Podle mého názoru ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že Tribunál měl právem za to, že tato kritéria tvoří alternativu. Napadený rozsudek tedy není v tomto ohledu stižen žádným nesprávným právním posouzením a argumentaci v rámci prvního souboru argumentů vznesených společností Covestro a Německem je nutno odmítnout jako neopodstatněnou.

[19] – Německo přehlíží přesnou systematiku Smluv. Článek 30 SFEU je zařazen v hlavě II kapitole 1, nadepsané „Celní unie“; článek 110 SFEU je zařazen v hlavě VII kapitole 2, nadepsané „Daňová ustanovení“. Obsahují absolutní zákaz diskriminace. V tom se liší od článku 34 SFEU, který je součástí hlavy II kapitoly 3, nadepsané „Zákaz množstevních omezení mezi členskými státy“, která upravuje volný pohyb zboží a která současně, na rozdíl od článků 30 a 110 SFEU, upravuje možnost, že omezení volného pohybu zboží mohou být odůvodněná.

[20] – Viz usnesení ze dne 22. října 2014, Elcogás (C-275/13, EU:C:2014:2314, bod 25 a citovaná judikatura). Viz též rozsudek ze dne 9. listopadu 2017, Komise v. TV2/Danmark (C-656/15 P, EU:C:2017:836, bod 48).

[21] – Viz bod 51 a poznámka pod čarou 20 tohoto stanoviska.

2. Druhý soubor argumentů vznesených společností Covestro a Německem (kvalifikace sporného příplatku jako „daně“)

56. Ve vztahu k prvnímu z výše analyzovaných alternativních kritérií vytýkají Covestro a Německo Tribunálu nesprávnou kvalifikaci sporného příplatku jako „daně“. Tvrdí, že tato kvalifikace vychází z nesprávného výkladu pojmu „daň“ a ze zkreslení vnitrostátního práva.

a) První skupina argumentů (konečný dlužník sporného příplatku)

57. V rámci první skupiny argumentů Covestro a Německo v podstatě tvrdí, že Tribunál nesprávně vyložil pojem „konečný spotřebitel“ ve smyslu vnitrostátního práva, jelikož vnitrostátní právo ani německé vnitrostátní orgány neukládají spotřebitelům ani provozovatelům soustavy žádnou platební povinnost. Taková povinnost byla možná pouze na základě smlouvy o využívání soustavy vypracované regulačními orgány, která nebyla pro roky 2012 a 2013 uzavřena. Podle společnosti Covestro bylo na dodavateli elektřiny jakožto uživateli soustavy, aby sporný příplatek přenesl na konečného spotřebitele. I kdyby všichni dodavatelé systematicky přenášeli tento příplatek na konečného spotřebitele, nestačila by taková praxe k závěru o existenci zákonné povinnosti.

58. Mám za to, že je nutné posoudit, zda to, kdo jsou koneční dlužníci sporného příplatku je rozhodujícím faktorem.

59. Covestro v prvním stupni tvrdila, že příplatek byl vybírán pouze od uživatelů soustavy a nebyl povinně přenášen na konečné spotřebitele elektřiny, takže měl být chápán jako síťový poplatek, nikoli jako daň. V bodě 119 napadeného rozsudku však Tribunál rozhodl, že tento argument není relevantní vzhledem ke skutečnosti, že konečnými dlužníky tohoto příplatku byli uživatelé soustavy (sami dodavatelé, jakož i koneční spotřebitelé přímo připojení do sítě), a nikoli ostatní koneční spotřebitelé.

60. V bodě 120 napadeného rozsudku Tribunál rovněž konstatoval, že sporné rozhodnutí jasně identifikuje povinnost vybrat a přenést sporný příplatek na „konečné spotřebitele“. Podle mého názoru je relevantní, že byl tento výklad potvrzen bodem 20 rozsudku Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) ze dne 6. října 2015, který odmítá argumentaci společnosti Covestro, podle níž je sporný příplatek síťovým poplatkem. Uvedený soud potvrdil, že dotčený příplatek není smluvní náhradou, ale externím výběrem poplatků, přičemž tato činnost je uložena provozovatelům.

61. Kromě toho z judikatury Soudního dvora vyplývá, že k tomu, aby opatření představovalo „poplatek“ ve smyslu článků 30 a 110 SFEU, stačí, aby toto opatření postihovalo meziprodukty nebo služby, aniž by bylo nutně přeneseno na konečné spotřebitele výrobků nebo služeb na navazujícím trhu. Zmiňovaná judikatura Soudního dvora[22] neposkytuje žádnou oporu stanovisku, že daň implikuje existenci státních prostředků pouze v případě, že je tato daň uplatněna na konečné spotřebitele. Domnívám se totiž, že pojem daně obsažený v článcích 30 a 110 SFEU musí být vykládán extenzivně na základě teleologického výkladu.

62. Tribunál správně vycházel z téže judikatury v bodě 121 napadeného rozsudku.

[22] – Zejména rozsudek Essent Netwerk Noord (bod 49).

63. Mám za to, že Tribunál správně založil svůj přístup na otázce, zda soukromé nebo veřejné subjekty, které jsou pověřeny prováděním daného režimu, musí nést náklady z vlastních finančních prostředků (situace, která nezahrnuje státní podporu), nebo zda mohou tyto prostředky vybírat od třetích osob (situace, kdy se jedná o státní podporu). Příliš nezáleží na tom, zda jsou tyto třetí osoby konečnými spotřebiteli, nebo zda představují mezičlánek daného hodnotového řetězce. Jediným určujícím faktorem je totiž přerozdělovací účinek daně, a sice že stát nebo soukromoprávní subjekt vybírá tuto daň od podniků a používá ji k financování výhody poskytované jiné kategorii podniků.

64. Z teleologického výkladu a z judikatury Soudního dvora týkající se pojmu „daň“ ve smyslu článků 30 a 110 SFEU vyplývá, že totožnost daňového dlužníka je v obou případech irelevantní. Rozhodující faktorem je, zda se daň vztahuje k dotčenému výrobku nebo k činnosti nezbytné ve vztahu k tomuto výrobku [23].

65. Z toho podle mého názoru vyplývá, že argumentaci v rámci první skupiny argumentů je nutno odmítnout jako neopodstatněnou.

b) Druhá skupina argumentů (sporná daň nebyla povinná)

1) Rozhodnutí BNetzA z roku 2011 bylo vnitrostátními soudy prohlášeno za protiprávní

66. Covestro tvrdí, že Tribunál vycházel výlučně a nesprávně z rozhodnutí BNetzA z roku 2011, ačkoliv toto rozhodnutí bylo německými soudy se zpětnou účinností prohlášeno za protiprávní.

67. Vyvstává otázka, zda Tribunál právem dospěl k závěru, že sporný příplatek byl povinný, na základě tohoto rozhodnutí BNetzA, a to navzdory skutečnosti, že bylo toto rozhodnutí později zrušeno a prohlášeno za neplatné v řízení u Oberlandesgericht Düsseldorf (Vrchní zemský soud v Düsseldorfu) a v odvolacím řízení u Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr).

68. Připomínám, že z rozsudků ve věcech Komise v. Aer Lingus a Ryanair Designated Activity [24] a Heiser [25] vyplývá, že případná protiprávnost vnitrostátního režimu nemůže mít za následek to, že tento režim přestane mít povahu státní podpory.

69. Podle rozsudku Heiser „[i] za předpokladu, že úprava stanovující opravu odpočtů […] je protiprávní, nic to nemění na tom, že tato úprava *může [vyvolávat] účinky tak dlouho, dokud není zrušena nebo přinejmenším, dokud není její protiprávnost shledána*“ (kurzivou zvýraznila autorka stanoviska).

70. Podobně podle rozsudku Komise v. Aer Lingus a Ryanair Designated Activity „na základě okolnosti, že daňové opatření je kromě článků 107 a 108 SFEU v rozporu i s jinými ustanoveními unijního práva, nelze vyloučit z kvalifikace jako ‚státní podpory‘ výjimku z takového opatření, které požívají někteří daňoví poplatníci, *dokud dotčené opatření vyvolává účinky* vůči ostatním daňovým poplatníkům a dokud nebylo zrušeno ani prohlášeno za protiprávní, a proto za neúčinné“ (kurzivou zvýraznila autorka stanoviska).

[23] – Tamtéž.

[24] – Rozsudek ze dne 21. prosince 2016 (C-164/15 P a C-165/15 P, EU:C:2016:990, bod 69).

[25] – Rozsudek ze dne 3. března 2005 (C-172/03, EU:C:2005:130, bod 38).

71. Jak Komise upřesnila na jednání, německý zákonodárce se s danou situací vypořádal způsobem, kterým zajistil, že vybírání sporného příplatku v návaznosti na zrušení, o němž rozhodl Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr), bylo retroaktivně opraveno a mělo i nadále právní účinky, tudíž byla zachována povinnost sporného příplatku.

72. Domnívám se, že podle ustanovení unijního práva týkajících se státních podpor platí, že opatření musí být posuzováno z hlediska svých účinků.

73. Podle mého názoru z výše uvedené judikatury vyplývá, že Tribunál správně rozhodl (v bodech 107 a 125 napadeného rozsudku), že pro účely přezkumu státních podpor je rozhodujícím faktorem skutečnost, že rozhodnutí BNetzA z roku 2011 bylo během relevantního období skutečně používáno a vyvolávalo právní účinky.

74. Toto rozhodnutí bylo během relevantního období právně závazné a ukládalo provozovatelům soustavy povinnost vybírat sporný příplatek od uživatelů soustavy.

75. Znění bodu 3 rozhodnutí BNetzA z roku 2011 ukládalo povinnost vybírat dotčený příplatek provozovatelům distribuční soustavy, kteří tak byli povinni uvedený příplatek vybírat od svých zákazníků. Vzhledem k tomu, že toto rozhodnutí bylo součástí režimu platného během relevantního období a mělo závazné účinky – a to tím spíše, že tyto účinky nebyly ve skutečnosti odstraněny v důsledku zrušení, o němž rozhodly vnitrostátní soudy (prostřednictvím ustanovení, která uvedený režim postupně zrušila) –, měl Tribunál správně za to, že režim založený na sporném příplatku měl právně závazný účinek (napadený rozsudek, bod 125).

76. Mé posouzení v tomto stanovisku má rovněž oporu v rozsudku Soudního dvora ve věci Deutsche Post v. Komise[26], ve kterém bylo rozhodnuto, že zrušené rozhodnutí může nadále vyvolávat právní účinky. S ohledem na skutečnost, že žaloba na neplatnost v uvedené věci byla podána před tím, než Tribunál svým rozsudkem sporné rozhodnutí zrušil (čímž jej se zpětnou účinností odstranil z právního řádu), musela být přípustnost této žaloby posuzována k okamžiku jejího podání, neboť negativní rozhodnutí z roku 2002 bylo stále v platnosti a bylo i nadále součástí unijního právního řádu.

77. Konečně je třeba v tomto ohledu uvést, že vyvolání právních účinků bylo navíc deklarovaným cílem německého zákonodárce[27].

78. Podle mého názoru je tedy namístě argumenty, kterými se účastnice řízení snaží dovolávat skutečnosti, že rozhodnutí BNetzA z roku 2011 bylo vnitrostátními soudy prohlášeno za protiprávní, odmítnout jako neopodstatněné.

[26] – Rozsudek ze dne 24. října 2013 (C-77/12 P, EU:C:2013:695, body 65 a 66).

[27] – Podle dokumentu Bundestag (Spolkový sněm, Německo) č. 18/8915 ze dne 22. června 2016, s. 39, „ustanovení nového § 24 první věty bodu 3 a druhé věty bodu 5 EnWG vstupují v platnost se zpětnou účinností od 1. ledna 2012 na základě nového § 9 první věty. Změny se tedy rovněž použijí se zpětnou účinností na již uzavřené záležitosti náležející minulosti, konkrétně na výběr [sporného] příplatku týkajícího se konečné spotřeby elektřiny. […] Zpětná účinnost zakotvená v novém § 9 je rovněž nezbytná pro vyjasnění nejednoznačné právní situace. […] Zrušení by vedlo ke složitým vzájemným platebním náhradám, bez jakéhokoli legitimního očekávání na straně bývalých dlužníků dotčeného příplatku“.

2) Články 30 a 110 SFEU (pojem „daň“) a judikatura vycházející z rozsudku Essent Netwerk Noord (závazná povaha poplatku)

i) Články 30 a 110 SFEU (pojem „daň“)

79. Covestro a Německo tvrdí, že Tribunál v bodě 121 napadeného rozsudku nesprávně vyložil pojem „daň“ ve smyslu článků 30 a 110 SFEU, aby mohl konstatovat, že sporný příplatek tomuto pojmu odpovídá. Je pravda, že k odůvodnění teze, že povinnost uložit placení příplatku spjatého s užíváním soustavy může být rovněž daní, odkazuje Tribunál na pojem daně ve smyslu článků 30 a 110 SFEU.

80. Jak je vysvětleno v bodě 61 tohoto stanoviska, pojem daně vyskytující se v článcích 30 a 110 SFEU musí být vykládán extenzivně.

81. V rozsudku Essent Netwerk Noord (bod 40) Soudní dvůr rozhodl, že „články [30 a 110 SFEU] […] které se navzájem doplňují, sledují cíl zakázat jakékoli vnitrostátní ustanovení ukládající daně nebo poplatky, které může diskriminovat *výrobky* pocházející z jiných členských států nebo určené do jiných členských států, a představuje tak překážku volného pohybu uvnitř [Evropské unie] za podmínek běžné hospodářské soutěže“.

82. Jak jsem uvedla v bodě 64 tohoto stanoviska, z pojmu „daň“ ve smyslu článků 30 a 110 SFEU vyplývá, že totožnost daňového dlužníka je v obou případech irelevantní. Rozhodujícím faktorem je, zda se taková daň vztahuje k dotčenému výrobku nebo k činnosti nezbytné ve vztahu k tomuto výrobku.

83. V projednávaných věcech je sporný příplatek vybírán ve vztahu k využívání soustavy. Tribunál měl správně za to, že skutečnost, že příplatek není protiplněním za užívání soustavy, ale spíše povinným zatížením, je pro jeho kvalifikaci jako daně rozhodující.

84. Covestro se dovolává teze, že v předchozích věcech projednávaných Soudním dvorem nebylo relevantním výrobkem využívání soustavy, ale dodávaná elektřina. Jedinou relevantní otázkou tedy bylo, zda bylo v rámci vztahu spočívajícího v dodávkách elektřiny uloženo placení tarifního příplatku, který musel být kvalifikován jako daň.

85. Argumentace společnosti Covestro je však irelevantní, jelikož v projednávaných věcech musí být využívání soustavy považováno za meziprodukt, resp. přesněji za mezičlánek v podobě služby, ve smyslu článků 30 a 110 SFEU, a to v souladu s výše analyzovanou judikaturou Soudního dvora. Tribunál se tedy podle mého názoru nedopustil nesprávného právního posouzení, když při definování daně jako zatížení uvaleného na poskytnutý výrobek nebo službu vycházel z článků 30 a 110 SFEU.

ii) Rozsudek Essent Netwerk Noord a následná judikatura Soudního dvora (závazná povaha poplatku)

86. Řešení otázky týkající se závazné povahy poplatku jako podmínky pro konstatování, že se v dané věci jedná o státní prostředky, lze navíc vyvodit ze stávající judikatury Soudního dvora, jelikož projednávané věci jsou obdobné skutkové situaci, která byla předmětem řízení ve věci Essent Netwerk Noord.

87. Ve věci Essent Netwerk Noord šlo o daň v Nizozemsku. Provozovatel sítě (zcela pod kontrolou orgánů veřejné moci) vybíral od vnitrostátních odběratelů elektřiny daň (příplatek k ceně) za užívání své elektrické sítě. Podobně jako v projednávaných věcech byla daň ve věci Essent Netwerk Noord upravena vnitrostátním právem a provozovatel sítě vybíral peníze od spotřebitelů, čímž financoval dotčenou státní podporu.

88. Tribunál na rozsudek v uvedené věci správně odkázal a v bodě 91 napadeného rozsudku uvedl, že „Soudní dvůr dospěl k závěru, že příplatek za přenesenou elektřinu, stanovený podle objektivních kritérií, uložený právní úpravou spotřebitelům elektřiny a vybíraný provozovateli soustavy, představuje ‚poplatek', jehož zdrojem jsou státní prostředky".

89. V rozsudku Essent Netwerk Noord poskytl Soudní dvůr několik vyjádření důležitých pro účely projednávaných kasačních opravných prostředků.

90. Soudní dvůr zaprvé uvádí, že není důležité, zda dotčená daň zatěžuje výrobek jako takový, například elektřinu, nebo zda daň postihne činnost nezbytnou ve vztahu k výrobku, například přenos elektřiny (rozsudek Essent Netwerk Noord, bod 44). V projednávaných věcech dotčená daň zatěžuje přenos elektřiny.

91. Zadruhé Soudní dvůr připomíná, že skutečnost, že příplatek je jednostranně uloženým zatížením, je pro existenci daně určující (rozsudek Essent Netwerk Noord, bod 45). V projednávaných věcech rozhodnutí BNetzA z roku 2011 uložilo provozovatelům distribuční soustavy právně závazným způsobem povinnost vybírat sporný příplatek od konečných spotřebitelů jakožto uživatelů soustavy (bod 132 napadeného rozsudku).

92. Zatřetí Soudní dvůr rozhodl, že „není významné, že finanční zatížení není vybíráno státem" (rozsudek Essent Netwerk Noord, bod 46). V projednávaných věcech byli výběrem sporného příplatku pověřeni provozovatelé distribuční soustavy.

93. A konečně, v projednávaných věcech, podobných co do skutkových okolností věci Essent Netwerk Noord, měl sporný příplatek za cíl pokrýt náklady na využívání sítě, které by za normálních okolností museli nést němečtí spotřebitelé základního zatížení sami.

94. Osvobození od síťových poplatků pro spotřebitele základního zatížení tak zlepšilo jejich konkurenční postavení. Z důvodu daňového statusu příplatku, který je v projednávaných věcech sporný, by bylo namístě tyto prostředky uznat za státní prostředky ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU. Bylo by to i v souladu s judikaturou, podle které financování určité výhody z výnosu z daně znamená, že tato výhoda má původ ve státních prostředcích [28].

95. Mám za to, že zvláště relevantní je nejen věc Essent Netwerk Noord, ale i FVE Holýšov I. Obě tyto věci vycházejí z podobných skutkových okolností, jako je skutkový stav daný v projednávaných věcech, a ukazují, že Soudní dvůr se již ve skutečnosti s otázkami položenými v rámci projednávaných kasačních opravných prostředků vypořádal.

96. V rozsudku FVE Holýšov I (bod 46) Soudní dvůr upřesnil, že není důležité, zda je dotčený mechanismus financování ve vnitrostátním právu kvalifikován jako daň nebo parafiskální poplatek. Pro unijní právo v oblasti státních podpor je relevantní pouze poznatek, že takový poplatek je vybírán a je dotčený odvod nařízen jednostranně a prostřednictvím aktu státu.

[28] – Rozsudek Essent Netwerk Noord (bod 66).

97. V obou těchto rozsudcích Soudní dvůr podotkl, že se jedná o povinnost jednostranně vybírat peníze, a jde tudíž o státní prostředky. V návaznosti na to se dostávám k nedávnému rozsudku DOBELES HES (bod 34), který nabízí další upřesnění rozsudku Essent Netwerk Noord. Mám za to, že pro výsledek projednávaných kasačních opravných prostředků je toto rozhodnutí důležité.

98. V tomto bodě 34 Soudní dvůr uvedl, že „[p]okud jde zadruhé o podmínku, aby byla výhoda poskytnuta ‚ze státních prostředků', na kterou se konkrétně táže předkládající soud, Soudní dvůr rozhodl, že částky vyplývající z příplatku k ceně uloženého státem odběratelům elektřiny se podobají dani, která zatěžuje elektřinu, a pocházejí ze ‚státních prostředků' ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU" [29].

99. Připomínám, že rozsudek DOBELES HES ve svých bodech 36 a 37 upřesňuje další judikaturu nad rámec judikatury vyplývající z rozsudku Essent Netwerk Noord (zejména rozsudek EEG 2012, body 70 a 71).

100. Soudní dvůr zdůrazňuje rozdíly mezi rozsudky EEG 2012 *a* DOBELES HES. Vysvětluje, že v první uvedené věci neexistoval žádný povinný příspěvek, neboť výběr poplatku EEG nebyl právně závazný a byl pouze dobrovolný. Soudní dvůr tedy upřesňuje, že pro určení, zda je dotčený poplatek povinným příspěvkem, je rozhodující jeho závazná povaha. Pouhá skutečnost, že peníze jsou nebo mohou být převáděny, sama o sobě nestačí. V projednávaných věcech přitom povinnost vybírat daň (resp. poplatek) existovala, zatímco rozsudek EEG 2012 se daně netýkal.

101. Na rozdíl od situace ve věci EEG 2012 není výběr příplatku, který je v projednávaných věcech sporný, obchodním rozhodnutím provozovatelů soustavy, ale provádí se naopak na základě právních ustanovení (zejména rozhodnutí BNetzA).

102. Je tedy nutno rozlišovat mezi mechanismem financování dotčeným v projednávaných věcech a mechanismem dotčeným ve věci EEG 2012. V projednávaných věcech *existence příplatku* sama o sobě postačuje k tomu, aby byl tento příplatek kvalifikován jako státní prostředky.

103. Pokud jde o druhé ze dvou kritérií v rozsudku EEG 2012 – tj. *státní kontrolu* (dispoziční pravomoc) nad samotnými prostředky nebo nad subjektem, který tyto prostředky spravuje –, jak bylo uvedeno výše, tato dvě kritéria jsou alternativní, a nikoli kumulativní.

104. Pokud by ve věci EEG 2012 existoval povinný příplatek, nebylo by bývalo nutné, aby se Soudní dvůr pouštěl do diskuse v bodě 72 uvedeného rozsudku.

105. Soudní dvůr totiž považoval za nezbytné pokračovat ve svých úvahách bodem 72 právě proto, že podmínky uvedené v bodě 71 splněny nebyly.

106. V bodě 71 uvedeného rozsudku Soudní dvůr rozhodl, že „[s]kutečnost, kterou Tribunál konstatoval […], že ‚v praxi' je finanční zátěž vyplývající z příplatku EEG přenášena na konečné zákazníky, a tudíž je ‚z hlediska svých účinků srovnatelná s [daní ze spotřeby] elektřiny', nepostačuje k tomu, aby bylo možné dospět k závěru, že příplatek EEG má tytéž vlastnosti jako cenový příplatek za elektřinu zkoumaný Soudním dvorem v rozsudku [Essent Netwerk Noord]".

[29] – Soudní dvůr v tomto smyslu cituje rozsudek Essent Netwerk Noord (body 47 a 66).

107. Soudní dvůr tak otevírá bod 72 slovy „v důsledku toho“: „V důsledku toho je třeba ověřit, zda další dvě skutečnosti, […] které byly […] připomenuty v bodě 62 tohoto rozsudku, [Tribunálu] nicméně umožňovaly dospět k závěru, že prostředky získané příplatkem EEG představují státní prostředky, jelikož zůstávají neustále pod veřejnou kontrolou, a jsou tudíž k dispozici veřejným orgánům […]. V tomto případě nezáleží na tom, zda lze příplatek EEG klasifikovat jako ‚daň‘, či nikoliv“.

108. Jinými slovy, situace ve věci EEG 2012 byla zcela odlišná od projednávaných věcí.

109. Ve věci EEG 2012 německý zákonodárce umožnil elektroenergetickým podnikům vybírat určité poplatky, jednalo se však pouze o *možnost*, nikoli o *povinnost*. Stát dal těmto provozovatelům na vybranou: pokud této možnosti využili, musely být vybrané peníze použity na konkrétní účel stanovený státem (jejich účelem tak bylo kompenzovat dodatečné náklady spojené s obnovitelnými zdroji energie). V uvedené věci tedy Soudní dvůr dospěl k závěru, že stát tyto prostředky nekontroloval, neboť neexistovala žádná povinnost tyto poplatky vybírat.

110. Z výše uvedených úvah a judikatury vyplývá, že sporný příplatek byl, jak konstatovala Komise ve sporném rozhodnutí, zákonem předepsaným výběrem daně, přičemž s tímto názorem se ztotožnil i Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr), což, jak bylo naposledy potvrzeno v rozsudku DOBELES HES, postačuje ke zjištění, že se v dané věci jedná o státní prostředky.

111. Jsem tedy toho názoru, že napadený rozsudek není v tomto ohledu stižen nesprávným právním posouzením.

112. Podle mého názoru je třeba argumenty vycházející z článků 30 a 110 SFEU (pojem „daň“), jakož i z rozsudku Essent Netwerk Noord a následné judikatury (závazná povaha poplatku) odmítnout jako neopodstatněné.

3) Zkreslení vnitrostátního práva a neexistence povinnosti vybírat příplatek nebo jej platit

113. Covestro a Německo v podstatě tvrdí, že se Tribunál dopustil zkreslení vnitrostátního práva, jelikož žádná povinnost vybírat sporný příplatek neexistovala.

114. Podle mého názoru není kvalifikace sporného příplatku jako daně založena na žádném zkreslení vnitrostátního práva.

115. V bodech 120 a 122 až 124 napadeného rozsudku Tribunál na základě vnitrostátního práva (zejména rozhodnutí BNetzA z roku 2011) konstatoval, že sporný poplatek byl vybírán od konečných spotřebitelů. Argumentace, že „poplatek“ ve smyslu definice obsažené v rozsudku Essent Netwerk Noord existuje pouze tehdy, je-li dlužníkem poplatku konečný spotřebitel, je tedy neúčinná. Německo totiž nemůže toto zjištění Tribunálu týkající se vnitrostátního práva, které je skutkovým zjištěním, zpochybnit v rámci řízení o kasačním opravném prostředku u Soudního dvora, přičemž tento členský stát tak ostatně přímo ani neučinil.

116. Jak je uvedeno v bodech 59 až 64 tohoto stanoviska, z judikatury vyplývá, že totožnost daňového dlužníka je v každém případě irelevantní. Rozhodující faktorem naopak je, zda se daň vztahuje k dotčenému výrobku nebo k činnosti nezbytné ve vztahu k tomuto výrobku.

117. Kromě toho sdílím názor Komise, že povinnost výběru poplatku a povinnost jeho placení jsou dvě strany téže mince [30], takže jakýkoli závěr o tom, zda platební povinnost uložená uživatelům soustavy vyplývala z vnitrostátních právních předpisů nebo z rozhodnutí BNetzA z roku 2011, je rovněž irelevantní.

118. V této souvislosti, a na rozdíl od argumentace předkládané společností Covestro, není skutečnost, že rozhodnutí BNetzA z roku 2011 nijak neupravovalo sankce za nevybrání sporného příplatku, jakkoli rozhodující. BNetzA měla nad provozovateli přenosové soustavy obvyklé pravomoci v oblasti dohledu, a pokud provozovatelé neplnili své povinnosti, mohla jim ukládat závazná rozhodnutí [31].

119. Z toho vyplývá, že argumentace vycházející ze zkreslení vnitrostátního práva a neexistence povinnosti vybírat sporný příplatek a z neexistence povinnosti jej platit by měla být podle mého názoru odmítnuta jako neopodstatněná.

4) Neexistence plného vyrovnání ztráty příjmů a nákladů

120. Podle společnosti Covestro a na rozdíl od toho, co tvrdí Tribunál v bodech 126 až 130 napadeného rozsudku, neposkytly vnitrostátní orgány provozovatelům soustavy plné vyrovnání ztráty příjmů a nákladů, které jim vznikly dotčeným osvobozením od poplatků. V bodě 127 napadeného rozsudku Tribunál nesprávně dovodil existenci daně.

121. Na rozdíl od toho, co tvrdí Covestro, Tribunál správně konstatoval, že sporný příplatek umožňoval plné vyrovnání ztráty, kterou provozovatelé soustavy utrpěli z důvodu osvobození od síťových poplatků. To vyplynulo z šesté a sedmé věty § 19 odst. 2 nařízení StromNEV 2011 a z rozhodnutí BNetzA z roku 2011. Pro posouzení příplatku z hlediska ustanovení unijního práva týkajících se státních podpor byla důležitá skutečnost, že osvobození spotřebitelů základního zatížení od síťových poplatků a z toho plynoucí výhoda byly zcela financovány z tohoto příplatku.

122. V bodě 130 napadeného rozsudku však Tribunál správně odmítl argumentaci, podle které neexistoval žádný zákonný mechanismus pro zaručení úplného vyrovnání ztrát (zejména z důvodu nemožnosti přenést náklady sporného příplatku v případě nevymahatelných pohledávek). Kvalifikace sporného příplatku jako parafiskálního poplatku totiž postačuje k tomu, aby byly příjmy z tohoto poplatku považovány za státní prostředky, aniž by bylo nezbytné, aby se stát zavázal nahradit ztráty způsobené nezaplacením uvedeného příplatku, zejména v případě nevymahatelných pohledávek.

123. Z toho podle mého názoru vyplývá, že argumentaci vycházející z neexistence plné náhrady za ztrátu příjmů a náklady je nutno odmítnout jako neopodstatněnou.

124. Podle mého názoru ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že argumentaci v rámci druhého souboru argumentů vznesených společností Covestro a Německem je nutno odmítnout jako neúčinnou, nebo jako neopodstatněnou.

[30] – Pokud regulační orgán požaduje, aby subjekt podléhající regulaci vybíral určitou daň, pak zároveň požaduje, aby ji daňový dlužník platil. V opačném případě by tento subjekt nebyl schopen svou povinnost, která mu byla tímto orgánem uložena, plnit.

[31] – Ustanovení § 29 a 54 EnWG 2011. Viz sporné rozhodnutí, bod 123 odůvodnění.

3. Třetí soubor argumentů vznesených společností Covestro a Německem (existence státní kontroly nad prostředky získanými ze sporného příplatku)

a) Hlavní argumentace účastnic řízení

125. Německo v podstatě tvrdí, že body 95 až 97 a 109 napadeného rozsudku jsou v rozporu s body 133 až 134 tohoto rozsudku. Pokud jde o judikaturu Soudního dvora, rozhodujícím faktorem je kontrola nad dotčenými finančními prostředky a pravomoc s nimi nakládat. Německo rovněž tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného posouzení, když měl za to, že vztah mezi dodavatelem a konečným spotřebitelem elektřiny není rozhodující pro učinění závěru o existenci povinného zatížení v projednávané věci, a to z toho důvodu, že sporný příplatek není vybírán ze spotřeby elektřiny, ale z využívání soustavy.

126. Covestro v podstatě tvrdí, že napadený rozsudek je stižen nesprávným právním posouzením, neboť Tribunál měl na základě nesprávného popisu vnitrostátního práva za to, že existuje státní kontrola nad prostředky získanými ze sporného příplatku. Opírá se rovněž o tyto argumenty: i) zjištění, že příjmy plynoucí ze sporného příplatku byly použity na sporný režim, hovoří proti státní povaze dotčených prostředků; ii) i kdyby výběr sporného příplatku měl legislativní základ, nestačilo by to k vyvození závěru, že dotčené prostředky byly státními prostředky; iii) faktory, jako jsou ty, které se týkají pověření provozovatelů soustavy nebo dohledu orgánů veřejné moci nad řádným prováděním dotčeného režimu, nezakládají existenci státní kontroly nad dotčenými prostředky; a iv) sporný mechanismus financování nesplňuje kritéria stanovená Soudním dvorem pro účely posouzení státní kontroly, zejména kritéria vyplývající z rozsudku EEG 2012.

b) Posouzení

127. Vzhledem k alternativní povaze obou kritérií uvedené v mém posouzení výše postačuje již samotná existence daně k tomu, aby byla uznána státní povaha dotčených prostředků. Vzhledem k tomu, že kritérium „daně“ je v projednávaných věcech splněno a posouzení Tribunálu je v tomto ohledu správné, je argumentace v rámci třetího souboru argumentů vznesených v rámci podaných kasačních opravných prostředků neúčinná a již není třeba se jí zabývat.

128. Následující poznámky tedy uvedu pouze pro úplnost.

129. Kritérium „daně“ je sice splněno a posouzení Tribunálu – a nyní posouzení Soudního dvora v řízení o kasačním opravném prostředku – může být na tomto místě uzavřeno, nicméně i posouzení kritéria „státní kontroly“ Tribunálem by muselo být v projednávané věci potvrzeno.

130. Dodatečné náklady vyplývající z osvobození některých spotřebitelů od síťových poplatků byly přeneseny na konečné spotřebitele v souladu s kogentními ustanoveními právních předpisů dotčeného členského státu [32]. Kromě toho mechanismus sporného příplatku zajišťoval provozovatelům soustavy plné vyrovnání ztráty příjmu, jelikož výše uvedeného příplatku byla přizpůsobena částce zdrojů požadovaných z důvodu sporného osvobození [33].

[32] – Jak Tribunál správně konstatoval v bodech 122 až 125 napadeného rozsudku.

[33] – Jak Tribunál správně konstatoval v bodech 126 až 127 napadeného rozsudku.

131. Pokud jde o argument společnosti Covestro, podle kterého výše tohoto příplatku nebyla stanovena státem, stačí uvést, že provozovatelé přenosové soustavy neměli žádný prostor pro rozhodování o výši tohoto poplatku a že, jak Tribunál správně konstatoval v bodě 134 napadeného rozsudku, existovala státní kontrola nad finančními prostředky, tedy nad celým mechanismem výběru a použití sporného příplatku.

132. Covestro a Německo, které se snaží dovolávat rozsudku EEG 2012, tvrdí, že výlučné určení prostředků získaných sporným příplatkem brání kontrole státu. Jak však Tribunál správně vysvětluje v bodech 144 a 145 napadeného rozsudku, Soudní dvůr v tomto rozsudku nepopřel svou ustálenou judikaturu – která byla navíc potvrzena novější judikaturou [34] –, ale omezil se na konstatování, že *při neexistenci jiných faktorů* není tento faktor *sám o sobě* rozhodující pro prokázání existence takové kontroly. V projednávaných věcech ovšem Tribunál další takový faktor identifikoval: existenci daně.

133. Argumentace neexistencí státní kontroly nad celým mechanismem výběru sporného příplatku je popřena skutečností, že existuje vztah závazného určení mezi sporným příplatkem (jako parafiskálním poplatkem) na straně jedné a podporou poskytovanou ve formě osvobození od síťových poplatků na straně druhé. Podle judikatury Soudního dvora v případě, kdy takový vztah mezi opatřením podpory a jeho financováním existuje, pak z existence daně, která slouží k financování podpory v přesně vymezeném poměru, automaticky vyplývá, že je daná podpora poskytována ze státních prostředků (tj. z výnosu z dotčené daně) [35].

134. Konečně argumentace společnosti Covestro, podle níž jsou pravidla týkající se daně dotčené ve věci, v níž byl vydán rozsudek EEG 2012, přísnější než pravidla upravující sporný příplatek v projednávaných věcech, není opodstatněná. Naopak se domnívám, že pravidla upravující sporný příplatek v projednávaných věcech jsou podle všeho přísnější než v případě daně dotčené ve věci EEG 2012, jelikož tento příplatek je založen na závazných právních ustanoveních, nikoli na obchodním/dobrovolném rozhodnutí provozovatelů soustavy, jako tomu bylo ve věci EEG 2012.

135. Z toho vyplývá, že argumentaci v rámci třetího souboru argumentů vznesených společností Covestro a Německem je podle mého názoru nutno odmítnout jako neúčinnou, a v každém případě neopodstatněnou.

136. Třetí důvod kasačního opravného prostředku společnosti Covestro a jediný důvod kasačního opravného prostředku vznesený Německem tak musí být v rozsahu, v němž se týkají podmínky existence zásahu za použití státních prostředků, zamítnuty jako neopodstatněné.

III. Závěry

137. S ohledem na výše uvedené navrhuji, aby Soudní dvůr: i) zamítl první důvod vedlejších kasačních opravných prostředků Komise; a ii) zamítl třetí důvod kasačního opravného prostředku společnosti Covestro a jediný důvod kasačního opravného prostředku vznesený Spolkovou republikou Německo v rozsahu, v němž se týkají podmínky existence zásahu za použití státních prostředků.

[34] – Viz rozsudek Essent Netwerk Noord (bod 69); dále rozsudky ze dne 15 May 2019, Achema a další (C-706/17, EU:C:2019:407, bod 66); a EEG 2012 (bod 76). Viz též rozsudek ze dne 11. prosince 2014, Rakousko v. Komise (T-251/11, EU:T:2014:1060, bod 70).

[35] – V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 13. ledna 2005, Streekgewest (C-174/02, EU:C:2005:10, bod 26); ze dne 27. října 2005, Distribution Casino France a další (C-266/04 až C-270/04, C-276/04 a C-321/04 až C-325/04, EU:C:2005:657, bod 40); a rozsudek Essent Netwerk Noord (bod 90).